

Дата. 03.01.2023 р.

Тема. Дослідження річки: описання річкової долини, флори і фауни водного середовища, замальовування прибережних рослин.

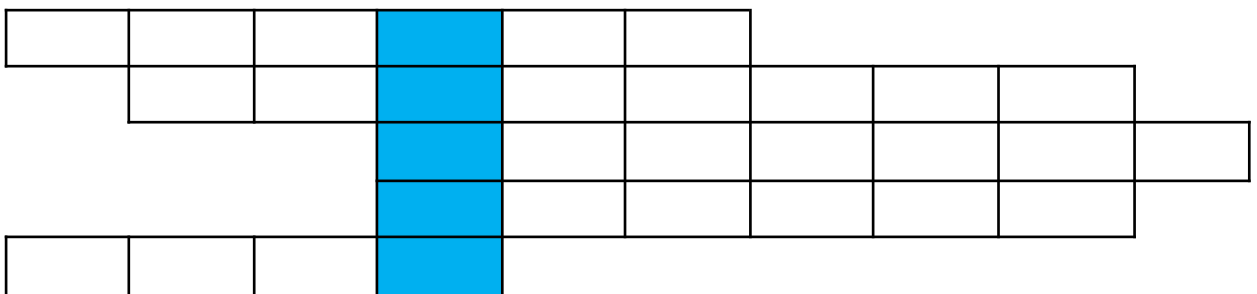
Діти ми з вами продовжуємо вивчати середовища життя. У процесі історичного розвитку живі організми освоїли різні місця існування. Першим була вода. У воді життя зародилося і розвивалося багато мільйонів років. Вода покриває 71 % площі земної кулі. Основна маса води зосереджена в морях та океанах — 94-98%, у полярних льодах міститься близько 1,2% води і зовсім мала частка — менше 0,5 % у прісних водах річок, озер і боліт. Співвідношення ці постійні, хоча в природі, не перестаючи, йде кругообіг води. У водному середовищі живе близько 7 % видів тварин і 8 % рослин від загального числа видів Землі. На підставі цього було зроблено висновок про те, що на суходолі еволюція йшла набагато інтенсивніше, ніж у воді.

Отже, людина не пристосована до життя у воді, тому, опинившись під водою, вона стає безпорадною.

Розгадування кросворду.

1. Водойма створена людиною
2. Одне з морів, що омиває береги України.
3. Місце де на поверхні із землі витікає вода.
4. Організми, які здатні активно пересуватись у товщі води.
5. Частина океану, яка врізається в сушу.

Водне середовище життя є найдавнішим. Саме у воді зародилося життя. За складом водне середовище поділяють на два види: прісне та солоне (морське).

Водне середовище — це сукупність неорганічних умов (середовищних факторів) проживання організмів, основним ресурсом якого є вода.

- Що вам відомо про агрокліматичні ресурси?
- В чому суть рекреаційних ресурсів?
- Як впливають погодно кліматичні ресурси на здоров'я людини?
- Медична кліматологія — це...
- Пройти тестування на сайті «Всеосвіта»- <https://vseosvita.ua/test/start/mgf628>

Про що йдеться у словах відомого французького письменника Антуана де Сент-Екзюпері

«Ти не маєш смаку, кольору, запаху, тебе не можливо описати, тобою насолоджуються, чи ти є! Не можна сказати, що ти потрібна для життя: ти саме життя. Ти наповнюєш нас радістю... З тобою до нас повертаються сили... Ти найбільше багатство на світі!» (Вода)

Микола Васильович Гоголь, описуючу річку, дав їй такий художньо-мистецький опис: «Дивний Дніпро в тиху погоду, коли вільно і лагідно несе крізь ліси і гори повні води свої. Ні колихнеться, ні заgrimить. Дивився і не знаєш, плине чи не плине його величава широчінь, і уявляється, ніби весь він вилитий зі скла, і ніби голубий дзеркальний шлях, без міри широкий... рідко яка птиця долетить до середини Дніпра. Пишний. Немає ріки йому рівної на світі...»

Сьогодні ми починаємо вивчення такого компонента, як води суходолу. Що ж належить до поверхневих вод?

Тож почнемо ми вивчення вод суходолу із такого компоненту, як річка. Давайте з вами згадаємо, що таке річка?

Річка - це водний потік, який тече у виробленому ним самим заглибленні.

Річкова долина — пониження від витoku до гирла, по якому тече річка.

Із яких частин складається річка?

Русло – заглиблення у річковій долині, по якому постійно течуть води річки.

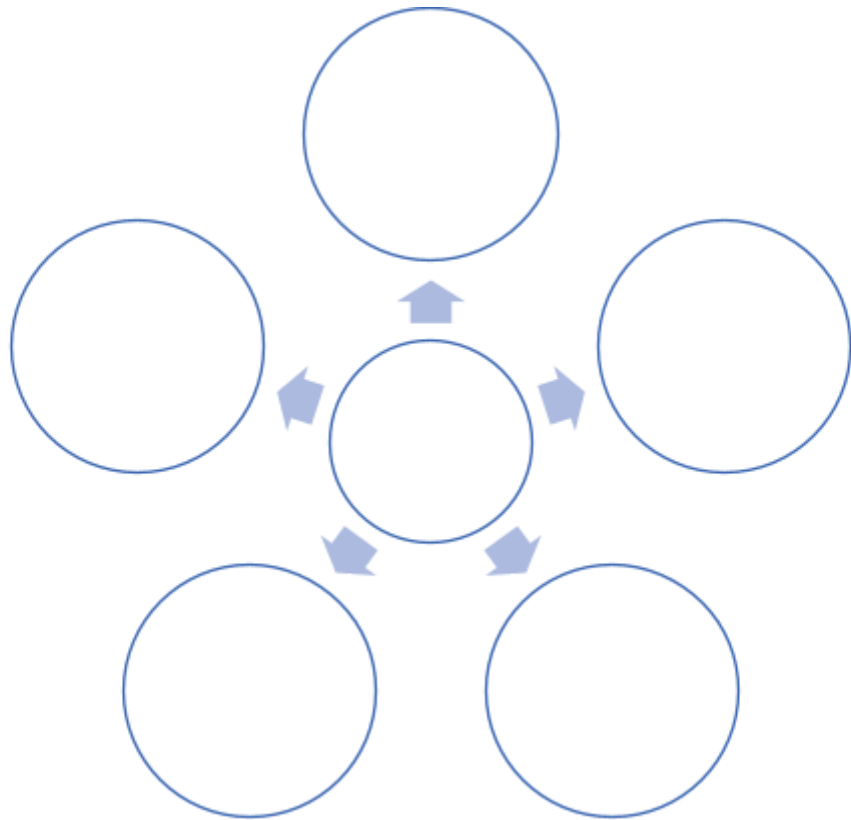
Дельта – рівнина в пониззях річки, створена наносами річки та порізана протоками.

Заплава – частина річкової долини, яка затоплюється під час повені.

Тераси – східцеподібні уступи на берегах річки, які колись були заплавами.

Наступним нашим завданням є з'ясування, що таке режим річки. Та познайомитися із режимами річки.

Режим річки — зміна рівня води в річці протягом року.

Не менш важливим є і живлення річки.

Живлення річки — постійне поповнення річки водами

- Снігове
- Дощове
- Льодовикове
- Підземними водами
- Змішане

Річки також розглядають а характером течії...

- Гірські (мають пряме русло, вузьку долину та швидку течію)
- Рівнинні (мають русло з вигинами, широку долину та плавну течію)

”Літературна хвилинка”- аналіз оповідання О.Сухомлинського «Камінь і струмок »

Край дороги лежав великий Камінь. Аж почорнів от старості. Весною поблизу каменя граючись біг веселий Струмок. Він співав:

Я з краплинки народився, став співучий і веселий
Скільки я всього побачу По дорозі до річки!

Камінь почув веселу пісеньку і питає :

Чому тобі так весело?

Ти ж слабенький,кволий.

От я Камінь,- сильний ,могутній ,ніхто мене з місця не зрушить.

Засміявся Струмок:

А ось побачимо!

Повернувся до Каменя ,весело заграє і заспівав ще голосніше.

Розмив ґрунт під каменем.

Похитнувся камінь,позеленів від злості.

Ти хочеш мене з місця зрушити?

Струмок співав-співав усе дзвінкше.

Рив землю під каменем,поки й камінь звалився у яр

А струмок побіг до річки.

Чому струмок виявився сильнішим за камінь?

Яку роботу виконують річки

Що таке річка?

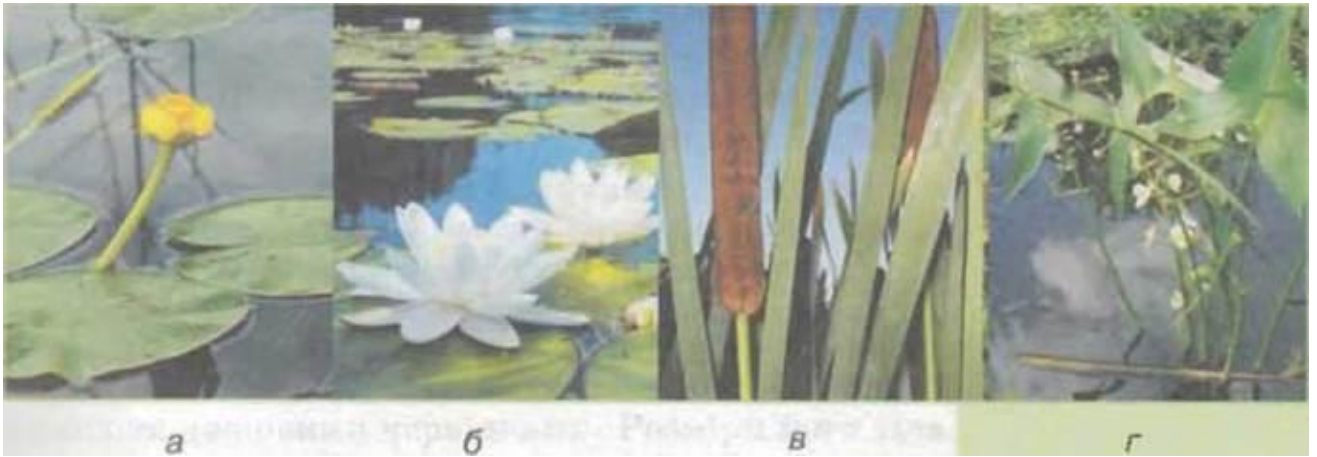
1. Із яких частин складається річка?
2. Який вам відомий режим річки?
3. Що таке живлення річки,назвіть види живлення річки?
4. За характером течії річки бувають...

Домашнє завдання

Опрацювати подані відео за посиланнями та замалювати прибережні рослини.

✓ <https://www.youtube.com/watch?v=jxcWRiI8ArM>

Ріки України. Сейм / Rivers of Ukraine. Seym [Eng sub]

Водні рослини: а — глечики; б — латаття; в — рогіз; г — стрілолист

Водні рослини поглинають необхідні речовини із води. Насіння рогозу, яке поширюється водою, має водонепроникні покриви і порожнини, заповнені повітрям. Тому воно декілька днів тримається на воді, а потім тоне.

Існує багато водойм, у тому числі і в Україні, які пересихають улітку. Особливостями їх мешканців є те, що вони за короткий час встигають дати чисельне потомство, і можуть тривалий час існувати без води в спілкуванні, доки вона з'явиться знову

Якщо ви дивилися підводні зйомки, то, звісно, пам'ятаєте, що підводні рослини і водорості найкраще ростуть на незначній глибині, куди добре проникають сонячні промені. І що далі ви просуваєтесь у глибину, тим темніше стає і менше трапляється рослинність, а потім зовсім зникає.

На глибину проникнення світла також впливають пора року, прозорість води. При значній масі органічних речовин у воді вона непрозора, і навпаки: якщо водойма не густо населена дрібними організмами та водними рослинами, то можна побачити, як на дні водойми плаває риба. На глибину понад 1 500 м світло не проникає взагалі.

Водяні рослини поділяють на прибережні, вільноплавні і занурені.

Вода — середовище існування водоростей. Найпростіші представники рослинного світу, одноклітинні і багатоклітинні водорості, зустрічаються скрізь: у прісній і солоній воді, на ґрунті, в термальних джерелах, на стволах дерев, на старих стінах будівель, на скелях і навіть на снігу, їх можна знайти в усіх широтах земної кулі. Усі водорості містять зелений пігмент — хлорофіл, який іноді може бути замаскований іншими пігментами (жовтими, коричневими, червоними або блакитними). Завдяки хлорофілу у водоростях відбувається процес фотосинтезу, тому усі водорості спроможні самі забезпечити своє існування.

Водорості є основним джерелом поживних речовин у водному середовищі і кормом для багатьох водних мешканців. Також деякі види водоростей використовують люди, наприклад, як корм для домашніх тварин. Люди використовують у їжу деякі водорості, як багате джерело йоду, макро- і мікроелементів.

Ламінарію (морська капуста) використовують у салатах і в косметології, порфіру (морська червона водорість) застосовують для приготування суші й інших страв східної кухні. Водорості використовують як біопаливо, як компонент для очищення стічних вод, як матеріал у фармацевтичній і хімічній промисловості.

Крім водоростей, водойми насичені іншою рослинністю. На мілководді ростуть водяні рослини з пливучим листям: жовті глечики, біле латаття, жабурник, ряска. Зеленим віночком оточують воду прибережно-водні рослини: спочатку очерет, осока, лепеха; далі — стрілолист, сусак, частуха. Рослини насичують воду киснем, очищують її від забруднення.

Пристосування рослин до водного середовища:

- ☐ зелені рослини живуть у верхніх шарах водойми, куди надходить світло;
- ☐ водні рослини мають гнучке стебло, бо коренями прикріплені до дна водойми, а листки й квітки плавають на її поверхні (латаття біле, глечики жовті, ряска);
- ☐ листки деяких водяних рослин нагадують стрічки для збільшення поверхні вбирання з води кисню та поживних речовин (водорості).